

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

10 IV 2017

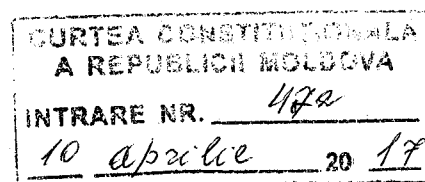
VO nr. 99

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, 28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

SESIZARE

*prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII
din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și
articolele 38 alineat 1 litera g) și 39 din Codul Jurisdicției
constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995*

I. AUTORII SESIZĂRII:

- 1. Vladimir ODNOSTALCO**
- 2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
- 3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1**

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare unele prevederi din Codul contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (în continuare – Cod contravențional), cu modificările și completările ulterioare (republicat în Monitorul Oficial nr. 78-84/100 din 17 martie 2017).

III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Expunerea faptelor

La data de 24 octombrie 2008 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea Codul contravențional nr. 218.

În conformitate cu art. 34 al. 1 a treia propoziție era stabilit: „O unitate convențională este egală cu 20 lei.”

La data de 17 noiembrie 2016 Parlamentul RM a adoptat Legea nr. 208 pentru modificarea și completarea Codului contravențional, printre altele, la art. 34 al. 1, cifra „20” fiind înlocuită cu cifra „50”. Respectiva modificare a intrat în vigoare la data de 16 martie 2017.

Astfel, urmare a modificărilor adoptate, din data de 16 martie 2017 o unitate convențională conform codului contravențional este de 50 lei.

Este de remarcat faptul că, odată cu ajustarea valorii unității convenționale, legiuitorul a prevăzut ajustarea și a numărului de unități convenționale pentru o mare parte din componentele contravenționale.

Considerăm redacția actuală a celei de-a treia propoziții din articolul 34 al. 1 a Codului contravențional ca fiind una neconstituțională pentru următoarele:

Legislație pertinentă

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„ ...

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. ”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. ”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii...”

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămîntea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor. ”

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. ”

Analiza circumstanțelor de fapt prin prisma legislației pertinente

Este cert că, amenda contravențională nu face parte din domeniul fiscal al statului, scopul acesteia fiind sancționarea comportamentului ilegal al persoanei pentru încălcarea normelor de ordine publică așa cum au fost decise de către legiuitor.

Este cert că, legea contravențională are drept scop protejarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice și altor valori ocrotite de lege. Încălțările care comportă un nivel de pericol sporit sânt sancționate conform Codului penal al Republicii Moldova.

Nu încape nici un dubiu că, sancțiunea contravențională este o măsură de constrângere statală și o măsură de corectare și reeducare.

Pentru ca cetățeanul să beneficieze de un proces echitabil veritabil, statul urmează să se asigure că, sancțiunea aplicată să nu transgreseze scopul său legal. Altfel spus, statul urmează să se asigure că, mijloacele aplicate pentru restabilirea ordinii de drept, corectarea și reeducarea persoanei sânt proporționale scopului urmărit.

În acest sens, statul are obligația să vegheze ca sancțiunea contravențională să nu dezechilibreze situația financiară a persoanei până la sărăcirea acesteia, or, aceasta va afecta nu doar dreptul la proprietate al persoanei, dar și drepturile sale sociale, inclusiv, fiind afectate drepturile membrilor familiei sale.

Notăm că, în majoritatea țărilor Uniunii Europene, amenziile contravenționale sânt fixate ținându-se cont de nivelul de pericol, precum și în funcție de veniturile contravenientului fie de venitul mediu lunar al populației, cu condiția că, veniturile tuturor categoriilor de populație au un caracter echilibrat și fără a lipsi populația de mijloace de trai prin amenda aplicată.

Spre regret, în condițiile RM, modificarea legislativă contestată este în contradicție cu obligațiile statului de a garanta drepturile omului prevăzute la art. 16, 21, 46 și 47 din Constituție, inclusiv cele prevăzute la art. 6, art. 1 Protocol 1 din Convenția EDO.

Or, cuantumul amenzii contravenționale va duce la sărăcirea populației sărace și va dezechilibra inadmisibil situația financiară a celor cu venituri medii până la sărăcirea acestora, fiind în contradicție cu scopul sancțiunii contravenționale.

Notăm că, Codul contravențional nu prevede instrumente de echilibrare a situației celor săraci și cu venituri medii în vederea garantării drepturilor sale constituționale la egalitate, la proprietate și la asistență și protecție socială.

Din contra, Parlamentul RM, în luna decembrie 2016 a adoptat modificări la Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar prin care a stabilit la art. 21² că, *Agenții constatatori din cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne care, prin examinarea contravențiilor, conform competențelor, au contribuit la încasarea veniturilor la bugetul de stat sânt stimulați financiar în mărime de 25% din sumele încasărilor respective, din contul bugetului Inspectoratului General al Poliției. Procedura de stabilire a stimulărilor menționate se va efectua în baza unui regulament aprobat de Guvern.*

Altfel spus, 25% din amenziile aplicate vor fi utilizate pentru creșterea veniturilor agenților constatatori, fără a ține cont de veniturile acelor sancționați, ceea ce creează dubii rezonabile că, norma contestată a fost adoptată în vederea favorizării agenților constatatori în detrimentul contravenienților, iar scopul legal declarat al sancțiunii contravenționale nu va fi atins.

Vom nota și jurisprudența Comisiei Europene a Drepturilor Omului, care, în cauza Wasa Liv Ömsesidigt, Försäkringsbolaget Valands Pensionsstiftelse și un grup de aproximativ 15000 de persoane contra Suediei, a reținut, în esență, că dispozițiile art.1 din primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la protecția proprietății, recunosc autorităților naționale competența de a decide perceperea de impozite, alte taxe sau contribuții,

potrivit aprecierii necesităților politice, economice și sociale. Așa fiind, obligarea unui contribuabil la plata unui impozit sau a altei contribuții nu ar putea fi contrară dreptului la respectarea bunurilor sale, decât dacă cel interesat ar fi obligat la a suporta o sarcină insuportabilă.

Adică, chiar și în domeniul fiscal marja statului nu este una absolută, urmând să se țină cont de dreptul la respectarea bunurilor persoanei fără a impune celui interesat să suporte o sarcină insuportabilă.

Pentru a demonstra caracterul vădit dezechilibrat al normei contestate vom prezenta unele date oficiale ale RM :

1. Mărimea medie a pensiei pentru limită de vârstă pentru anul 2015 a fost de 1191, 83 lei. În categoria pensionarilor se includ : 518.000 persoane care primesc pensie pentru limită de vârstă; 136, 3 mii persoane cu pensii de dizabilitate ; 15,4 mii pensie pentru pierderea întreținătorului; plus circa 40.000 pensionari care se află la evidență la alte ministere.
2. Mărimea medie a salariului lunar pentru anul 2016 începe, în dependență de domeniu de activitate, de la 2670 lei, salariul mediu pe economie fiind de 5084 lei.

Vom mai remarca că, conform datelor statistice oficiale, veniturile disponibile ale populației pentru al III-lea semestru al anul 2016 a fost :

1. Activitate salariată – 866, 2 lei
2. Activitate individuală agricolă – 157, 7 lei
3. Venit din activitatea non-individuală agricolă – 144, 9 lei
4. Venit din proprietate – 1,5 lei
5. Pensii – 441, 2 lei
6. Indemnizații pentru copii – 17, 6 lei
7. Ajutor social – 12, 5 lei.

Pe categorii de populație, valoarea maximă a minimumului de existență revine populației în vârstă aptă de muncă – 1926,0 lei și, în special, bărbaților – 2082,4 lei, comparativ cu 1757,3 lei în cazul femeilor.

Minimumul de existență pentru copii constituie în medie 1715,8 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în dependență de vârsta copilului, de la 658,3 lei pentru un copil în vârstă de pînă la 1 an pînă la 1942,2 lei pentru un copil în vârstă de 7-17 ani.

În funcție de mediul de reședință, constatăm diferențe semnificative, cea mai mare valoare a minimumului de existență fiind înregistrată pentru populația din orașe mari (mun. Chișinău și Bălți) – 1972,1 lei, sau cu 12,2% mai mult comparativ cu alte orașe – 1758,4 lei și cu 11,6% mai mult comparativ cu mediul rural – 1767,7.

Pe categorii de populație, valoarea maximă a minimumului de existență revine populației în vârstă aptă de muncă – 1926,0 lei și, în special, bărbaților – 2082,4 lei, comparativ cu 1757,3 lei în cazul femeilor.

Minimumul de existență pentru copii constituie în medie 1715,8 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în dependență de vârsta copilului, de la 658,3 lei pentru un copil în vârstă de pînă la 1 an pînă la 1942,2 lei pentru un copil în vârstă de 7-17 ani. În funcție de mediul de reședință al acestora, minimumul de existență pentru copiii din orașele mari este cu 12,2% mai mare comparativ cu mediul rural, iar în cazul copiilor în vârstă de pînă la un an această diferență constituie 19,4%.

Este de remarcat că, modificarea legislativă contestată a fost adoptată în contextul ajustării numărului de unități convenționale per componentă contravențională, astfel încât mărimea amenzilor contravenționale a crescut între 30% și 500%.

În concluzie vom menționa că, aparent, amenzile contravenționale au fost mărite doar cu scopul de a compensa deficitul bugetar și nici într-un caz cu scopul de a reechilibra instrumentul de restabilire a ordinii de drept și de reeducare a contravenientului. Or, în nota la proiectul adoptat nu se conțineau argumente că, mărimea amenzilor în varianta lor de până la modificare nu erau eficiente și nu asigurau atingerea scopului procesului contravențional.

IV CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Urmare a celor expuse și în temeiul art. 1, 4, 16, 21, 46, 47 din Constituția Republicii Moldova

solicit:

a admite prezenta sesizare spre examinare în fond

a supune controlului constituționalității art. 34 al. 1 propoziția a treia din Codul contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, cu modificările și completările ulterioare

V. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Declar că, nu am constatat existența vreunei hotărâri a Înaltei Curți pe marginea normei contestate.

Data:

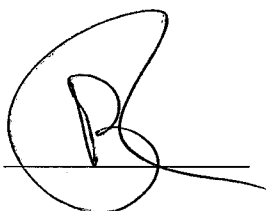
10 aprilie 2017

Locul:

mun. Chișinău

Cu respect

Vladimir ODNOSTALCO

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova